

ПАРЕ

закликала відкрити архіви та дослідити обставини Великого голоду

Юлія ЦИРФА

Однак, водночас, ПАРЕ відхилила всі поправки, що стосувалися визнання Великого голоду геноцидом українського народу. «Існуючий у Радянському Союзі сталінський тоталітарний режим призвів до жахливих порушень прав людини, позбавивши мільйони людей права на життя. Однією з найтрагічніших сторінок став масовий голод у тих регіонах країни, котрі були зорієнтовані на вирощування зерна: розпочавшись наприкінці 1920-х, він досяг свого апогею в 1932–1933 роках», – йдеться в резолюції ПАРЕ.

«В Україні, яка постраждала найбільше, особливо сильно Великий голод вдарив по селянству... Ці трагічні події відомі як Голодомор (політично вмотивований голод) і визнані українським законодавством як акт геноциду проти українців», – зазначається в документі. Однак тут же констатується, що в Казахстані «рахунок жертв масового голоду також ішов на мільйони, причому, можливо, кількість загиблих по відношенню до всього населення була найбільшою серед народів колишнього СРСР». «За оцінками, в абсолютному вираженні населення Росії понесло найбільші втрати в результаті радянської сільськогосподарської політики», – йдеться в резолюції ПАРЕ. «Десятки тисяч селян також загинули в Білорусії й Молдові».

«Асамблея вшановує пам'ять всіх, хто загинув у результаті цієї безпрецедентної людської катастрофи, вважаючи їх жертвами жорстокого злочину радянського режиму проти власного народу», – наголошується в документі. Асамблея «рішуче відкидає будь-які спроби виправдати подібну згубну політику», а також «вітає зусилля, спрямовані на розкриття історичної правди про цю подію». Задля цього ПАРЕ закликала владу всіх країн колишнього СРСР розкрити свої архіви і спростити доступ до них як вітчизняним дослідникам, так і експертів європейських держав: «Асамблея закликає істориків усіх країн колишнього СРСР, що постраждали під час Великого голоду, а також істориків інших країн здійснити спільні незалежні дослідження для того, щоб повно, об'єктивно і без політизації встановити справжні обставини цієї людської трагедії».

Парламентська асамблея Ради Європи своєю резолюцією 1723 (2010) від 28 квітня 2010 року вшанувала пам'ять жертв масового голоду на території країн колишнього СРСР, визнавши його злочином сталінського режиму.

ПАРЕ також привітала рішення української влади встановити національний день пам'яті жертв Голодомору в Україні і закликала владу інших країн пострадянського простору зробити те ж саме стосовно жертв трагедії у їхніх країнах.

Перед безпосереднім голосуванням із проекту резолюції «Про масовий голод на початку 30-х років минулого століття на території колишнього СРСР» 28 квітня на засіданні ПАРЕ заслухали дві тематичні доповіді, підготовлені представником Туреччини Мевлютом Чавушоглу та Комісією з юридичних питань і прав людини ПАРЕ на чолі з британцем Полом Роуеном.

У звіті Мевлюта Чавушоглу підкреслюється надзвичайна важливість ушанування жертв Великого голоду в Україні й особливо проголошення українською владою Дня вшанування пам'яті жертв Голодомору. «Існують жахливі факти, які не залишають жодного сумніву стосовно того, що радянський режим несе повну відповідальність за смерті мільйонів людей в Україні, які стали безпосереднім наслідком його політики: на ньому лежить вина за злочин проти цих людей. Таке тлумачення стало офіційною позицією України щодо цих подій, яка була законодавчо підтверджена українським парламентом 2006 року». «Власті Білорусії, Казахстану, Молдови, Росії й України повинні згодитися на спільні акції, спрямовані на вшанування жертв Великого голоду, незалежно від їх національності», – підсумовує Чавушоглу.

В іншій доповіді «Вшанування жертв Великого голоду (Голодомору) на території колишнього СРСР», підготовленій Комісією з юридичних питань і прав людини ПАРЕ, засуджено політику сталінського режиму 1932–1933 років і визначено її як «злочин проти людства». Комісія визнає «недостатньо зрозумілим» те, що ця політика була спрямована безпосередньо проти українського народу, адже історичні факти не можуть бути адекватно оцінені через відсутність повної інформації про злочини радянського режиму, пов'язані з винищенням етнічних і соціальних груп. Однак Пол

Роуен вважає, що «факти, котрі класифікують Голодомор як «геноцид українського народу», досить сильні». «Я надзвичайно здивований, що звіт Комісії з політичних питань було створено згідно з «російським» трактуванням проблеми, без перевірки аргументів «української» версії», – зазначає П. Роуен. Основним питанням залишається таке: «Сталін прагнув винищити селян у регіонах, поглинутих голодом, тому, що вони були селянами, чи тому, що вони були українцями?» «Але, як на мене, – зазначає Пол Роуен, – тому, що вони були українськими селянами – кісткою національно-визвольного руху, який страшив Сталіна».

Реакція «постраждалих» на такі висновки є неоднозначною. 13 квітня 2010 року представники партії «Наша Україна» оприлюднили заяву, в якій обстоюється позиція визнання Голодомору геноцидом українського народу. «Якщо світ не засвоїть страшного уроку, не засудить організаторів Голодомору, не визнає його актом геноциду, такі масові злочини зможуть повторюватися знову і знову – в інші часи і в інших кутках земної кулі», – резюмували автори заяви.

Нагадаємо, коли навесні 2008 року українська делегація внесла пропозицію щодо обговорення на засіданні ПАРЕ теми Голодомору 1930-х років, представники Росії рішуче виступили проти цієї ініціативи. Однак українська влада на цьому не зупинилася: у травні 2009 року СБУ порушила кримінальну справу за фактом геноциду в Україні 1932–1933 років, унаслідок якого загинули мільйони громадян. В листопаді 2009 року СБУ назвала список винних у геноциді українців із двох десятків осіб, першим із яких зазначено Йосипа Сталіна.

Протягом останніх років Україна і 24 держави світу визнали Голодомор в Україні геноцидом українського народу.

А відповідно до результатів голосування по резолюції 1723 (2010), 81 депутат ПАРЕ віддав свій голос «за», 4 – «проти» (представники Вірменії) і троє утрималися (Німеччина).

У Європейському суді з прав людини Україну представлятиме Ганна ЮДКІВСЬКА

24 квітня в ході чергової сесії Парламентської асамблеї Ради Європи, під час 13-го пленарного засідання, відбулося голосування щодо обрання представника нашої держави на посаду судді Європейського суду з прав людини. Після відставки в листопаді 2008 року судді цього суду від України Володимира Буткевича Україна визначилася, що до голосування ПАРЕ його обов'язки виконуватиме Станіслав Шевчук. Однак за результатами голосування доктор юридичних наук, професор Міжнародного Соломонового університету, керівник правових програм ОБСЄ в Україні С. Шевчук отримав лише 16 голосів із 210. 77 делегатів підтримали кандидатуру юриста-міжнародника, кандидата юридичних наук, колишнього міністра юстиції, народного депутата України та делегата в ПАРЕ Сергія Головатого. Та переважну більшість голосів (117) на свою користь здобула адвокат і правозахисниця Ганна Юдківська, яка й представлятиме Україну в Європейському суді з прав людини протягом наступних шести років. Приступити до виконання обов'язків пані Юдківська має не пізніше ніж через три місяці від дати проведення голосування. Після того, як 1 червня набуде чинності Протокол № 14 до Європейської конвенції з прав людини 1950 року, термін її перебування на посаді буде продовжено *ipso jure* до дев'яти років.

Важливим показником геополітичної орієнтації України сьогодні є географічна конфігурація зовнішньополітичних контактів, зумовлена політикою держави на міжнародній арені, яку здійснюють її високопосадовці. Тому після 50-денного перебування при владі новообраного Президента України Віктора Януковича й інших представників владної верхівки можна дійти висновку про надзвичайне пожвавлення «дипломатії візитів» за межі нашої держави й до Києва.

Основні дані географії візитів політичних лідерів України за кордон та іноземних високопосадовців до України 2005 року та в лютому–квітні 2010-го

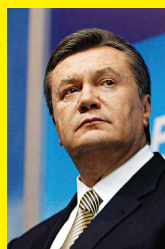
Географічне спрямування візитів	Кількість візитів українських високопосадовців за кордон		Кількість візитів високопосадовців інших держав до України	
	2005 рік	Лютий–квітень 2010 року	2005 рік	Лютий–квітень 2010 року
Австралія й Океанія	–	–	–	–
Азія	23	–	14	1
Африка	1	–	–	–
Європа	46	4	52	10
Південна Америка	1	–	1	–
Північна Америка	8	1	2	–
Всього	79	5	69	11

Динаміка обміну візитами між Україною і країнами СНД 2005 року та в лютому–квітні 2010-го

Країна	Кількість візитів українських політиків до країн СНД		Кількість візитів політиків країн СНД до України	
	2005 рік	Лютий–квітень 2010 року	2005 рік	Лютий–квітень 2010 року
Азербайджан	1	–	2	–
Білорусь	2	1	1	1
Вірменія	–	–	1	–
Грузія	3	–	5	–
Казахстан	2	1	–	–
Киргизстан	1	–	–	–
Молдова	1	–	5	–
Російська Федерація	8	4	3	5
Таджикистан	–	–	–	–
Туркменістан	2	–	–	–
Узбекистан	–	–	–	–
Всього	20	6	17	6

«Мене обрано Президентом для того, щоб діяти, а не для того, щоб мріяти, – і я діятиму!»

– зазначив Президент України Віктор ЯНУКОВИЧ

по завершенні свого виступу перед делегатами Парламентської асамблеї Ради Європи 27 квітня цього року у Страсбурзі. Український лідер пообіцяв, що Україна сповна виконає усі взяті зобов'язання перед ПАРЕ до початку свого головування в організації у травні 2011 року. За словами В. Януковича, розвиток демократії в Україні є «беззаперечним пріоритетом», та водночас потрібно гарантувати свободу слова, викоринювати корупцію і здійснити правову реформу. Тому його основною метою є відновлення України як надійного та передбачуваного партнера, котрий відданий європейським цінностям. Віктор Янукович також зазначив, що для України дуже важливою є підтримка ПАРЕ в питанні вступу її до Європейського Союзу. «Новий Президент і новий уряд ініціювали пакет реформ, і ми підтримуємо цей процес», – сказав президент ПАРЕ Мевлют Чавушоглу після виступу Віктора Януковича.

До речі, стосовно питання визнання Голодомору 1930-х років актом геноциду українського народу, з якого ПАРЕ прийняла рішення 28 квітня, Віктор Янукович зауважив: визначати Голодомор як акт геноциду того чи іншого народу буде неправильно, несправедливо. «Так, це були наслідки ставлення до людей сталінського тоталітарного режиму. Це визнали всі країни, на території яких був Голодомор. Це була трагедія, загальна трагедія народів, які колись входили в єдину країну – Радянський Союз», – сказав Янукович.